

Alkoord
S-L 24/6

TER BESLISSING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

**Generale Thesaurie
Directie Buitenlandse
Financiële Betrekkingen**

Persoonsgegevens

nota

Voorstel Nederlandse inzet landspecifieke aanbevelingen en buitensporigtekortprocedure lentepakket

Datum

21 juni 2024

Notanummer

2024-0000351748

Bijlagen

geen

Aanleiding

De Europese Commissie (de Commissie) publiceerde op 19 juni het lentepakket van het Europees Semester. Besluitvorming over landspecifieke aanbevelingen en buitensporige tekorten is voorzien voor de Ecofinraad van 16 juli. Hiervoor moet het parlement uiterlijk 28 juni een geannoteerde agenda ontvangen i.v.m. het reces. Met deze nota vragen wij akkoord voor een Nederlandse inzet in de ambtelijke voorportalen van de Raad die op 24 juni aanvangen en voor communicatie aan het parlement (die u later ontvangt via de geannoteerde agenda voor de Ecofinraad). De uiteindelijke besluitvorming in de Raad is naar verwachting aan het volgende kabinet.

Besispunten

Graag uw akkoord op de volgende punten:

1. Nederlandse instemming met de door de Commissie voorgestelde landspecifieke aanbevelingen (voor Nederland en de andere lidstaten);
2. Nederlandse steun voor het voorstel van de Commissie om voor zeven lidstaten het bestaan van buitensporige tekorten vast te stellen en het voorstel om voor Roemenië vast te stellen dat onvoldoende opvolging is gegeven aan de aanbeveling om het buitensporig tekort te corrigeren;
3. Informatievoorziening richting parlement in de vorm van de Geannoteerde Agenda voor de Ecofinraad i.p.v. de gebruikelijke separate Kamerbrief.

Kernpunten

- **1. landspecifieke aanbevelingen:** De door de Commissie voorgestelde aanbevelingen van de Raad aan Nederland die met name relevant zijn voor Financiën zijn: (1) breng de belastingen op verschillende soorten inkomsten uit vermogen beter met elkaar in evenwicht (2) versnel de implementatie van het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan significant (3) beperk de groei van de netto-uitgaven in 2025 met een tempo dat consistent is met het begrotingstekort duurzaam onder de 3%-waarde houden. Ambtelijk kunnen wij ons vinden in de voorgestelde aanbevelingen (zie toelichting).
- **2. buitensporigtekortprocedures:** De Commissie stelt voor om voor België, Frankrijk, Italië, Hongarije, Malta, Polen en Slowakije buitensporige tekorten vast te stellen. Voor Tsjechië, Estland, Spanje, Slovenië en Finland stelt de Commissie dit niet voor ondanks een overschrijding van het tekortcriterium, omdat die overschrijding tijdelijk, beperkt of uitzonderlijk is of omdat voldoende verzachtende relevante factoren bestaan. Voor Roemenië stelt de

Commissie aan de Raad voor om vast te stellen dat geen effectief gevolg is gegeven aan de eerder aanbeveling van de Raad om een eind te maken aan de situatie van een buitensporig tekort. Ambtelijk kunnen wij ons vinden in de analyse en voorstellen van de Commissie (zie toelichting).

- **3. GA i.p.v. Kamerbrief:** Wij stellen voor om geen losse brief over het lentepakket van het Europees Semester te versturen, zoals in het verleden door de ministers van Financiën en van Economische Zaken en Klimaat werd gedaan. Voorstel is het mee te nemen in de geannoteerde agenda voor de Ecofinraad van 16 juni. Daarmee informeren we de Kamer voorafgaand aan besluitvorming in de Ecofinraad over inhoud en kabinetsappreciatie van het lentepakket met oog voor de efficiëntie van de informatievoorziening aan de Kamer.

Toelichting

Ambtelijk oordeel landspecifieke aanbevelingen

- Nederland hecht traditioneel aan het behouden van de focus van het Semester op economisch, begrotings- en werkgelegenheidsbeleid.
- De landspecifieke aanbevelingen die de Commissie voorstelt zijn in onze ogen gebaseerd op een grondige analyse in de landenrapporten die de Commissie opstelde en in lijn met de eerder door de Europese Raad onderschreven duurzamegroei-analyse en aanbevelingen van de Raad voor het economische beleid van de eurozone.
- Verder vinden wij dat de landspecifieke aanbevelingen voldoende beleidsvrijheid dienen te geven om de aanbevelingen te adresseren, wat van belang is voor nationaal draagvlak, eigenaarschap en uitvoerbaarheid.
- De voorliggende landspecifieke aanbevelingen dekken afdoende bovengenoemde punten. In de tabel in annex 1 geven we een overzicht van alle aanbevelingen voor Nederland met daarbij een indicatie of deze generiek (voor alle landen) of specifiek (voor Nederland) zijn en of de aanbeveling nieuw is of soortgelijk aan eerdere jaren.
- Hierbij lichten we nog enkele uit die relevant zijn voor financiën:
 - *Een voorgestelde aanbeveling is om de groei van de netto-uitgaven in 2025 te beperken tot een percentage dat het begrotingstekort duurzaam onder de Europese begrotingsnorm van 3% bbp houdt en de overheidsschuld op middellange termijn op een prudent niveau houdt.*
 - Deze aanbeveling is een oproep om de Europese begrotingsnormen zoals beschreven in het Stabiliteits- en Groepact te respecteren.
 - Deze aanbeveling is in lijn met de Wet Hof, waarin het Stabiliteits- en Groepact verankerd is. Het is aan een volgend kabinet om hier verdere invulling aan te geven.
 - *Een voorgestelde aanbeveling is dat Nederland belasting op inkomen uit verschillende vormen van vermogen beter met elkaar in evenwicht brengt, onder andere, om de bevoordeling van schulden van huishoudens te verminderen.*
 - De eigen woning, pensioenvermogen en box 2 inkomsten zijn relatief gunstig in vergelijking met inkomsten verkregen uit box 3 vermogen (spaartegoeden, beleggingen in aandelen en obligaties). De Commissie wijst erop dat de behandeling van de eigen woning en pensioenen leidt tot relatief veel

- vermogensopbouw in niet-liquide vormen, wat huishoudens gevoelig maakt voor economische schokken en kan leiden tot een suboptimale verdeling van inkomen en consumptie gedurende het leven. De ongelijk behandeling van verschillende vermogenstypen kan ook leiden tot het verschuiven van belastingen en tot een inefficiënte allocatie van kapitaal in de economie.
- De aanbeveling lijkt op eerdere aanbevelingen die Nederland heeft ontvangen gericht op de relatief hoge schuld van huishoudens en de spanning op de woningmarkt, maar is iets breder ingestoken dan voorheen.
 - *De aanbeveling van de Commissie is om de implementatie van het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan significant te versnellen.*
 - Financiën erkent dat de deadline voor het uitvoeren van het volledige Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (augustus 2026) nadert.
 - In samenwerking met de collega's van de betrokken beleidsdepartementen is Financiën hard aan het werk om alle werkzaamheden voor deze deadline uitgevoerd te hebben, en bekijkt hierbij ook of er onderdelen versneld kunnen worden.
 - Financiën is hierbij afhankelijk van de uitvoeringsprocessen bij de betrokken beleidsdepartementen, de snelheid waarmee de Europese Commissie de Nederlandse inzendingen kan behandelen en de politieke besluitvorming.
 - De collega's van Economische Zaken en Klimaat stemmen de Nederlandse appreciatie van de overige landspecifieke aanbevelingen voor Nederland af met de relevante departementen.
 - Daarnaast willen we nog benoemen dat de aanbevelingen uit het Europees Semester op zichzelf niet bindend zijn voor de lidstaten. Als landen zich in de context van de herstel- en veerkrachtfaciliteit en het Stabiliteits- en Groeipact op basis van hun landspecifieke aanbevelingen verbinden aan specifieke investeringen en hervormingen dan kan het niet implementeren van deze investeringen en hervormingen wel consequenties hebben.
 - In annex 3 is een selectie van de voorgestelde landspecifieke aanbevelingen voor andere lidstaten opgenomen. Wij zien geen aanleiding om in de besprekingen aan te sturen op wijziging ervan en stellen voor de voorstellen van de Commissie te steunen indien lidstaten om wijzigingen in de aan hen gerichte aanbevelingen verzoeken.

Proces landspecifieke aanbevelingen

- Goedkeuring van de landspecifieke aanbevelingen gebeurt op basis van QVM in de Ecofinraad van 16-17 juli.
- Na goedkeuring door de Ecofinraad, zullen de landspecifieke aanbevelingen worden besproken tijdens de Europese Raad in oktober.
- De aanbevelingen zullen vervolgens worden aangenomen tijdens de eerstvolgende Ecofinraad na die bespreking.

Ambtelijk oordeel EDPs

- In het onderzoek naar buitensporige tekorten kijkt de Commissie of de overschrijding van het tekortcriterium van 3% bbp beperkt, tijdelijk of exceptioneel is.

- Daarnaast houdt de Commissie, conform het werkingsverdrag en het Stabiliteits- en Groeipact, rekening met o.a.: economische en budgettaire ontwikkelingen in een lidstaat, of het overheidstekort groter is dan de investeringsuitgaven van de overheid, een toename van de defensie-investeringen, de ontwikkeling en risico's van de schuldbestand.
- De Commissie oordeelt dat de relevante factoren verzachtend zijn voor Tsjechië, Estland en Slovenië. Daarnaast stelt de Commissie dat voor Spanje, Finland en Tsjechië de overschrijding tijdelijk is en dat voor Slovenië de overschrijding beperkt is.
- Voor België, Frankrijk, Italië, Hongarije, Malta, Polen en Slowakije oordeelt de Commissie dat de overschrijding van de 3% niet tijdelijk, beperkt of exceptioneel is, dat de relevante factoren niet mogen worden meegewogen, omdat de schuld hoger is dan 60% of dat de relevante factoren onvoldoende verzachtend zijn.
- Wij kunnen ons vinden in het onderzoek van de Commissie. We zijn van mening dat de Commissie op gepaste wijze rekening heeft gehouden met relevante factoren en terecht voorstelt dat voor landen die in 2023 het tekortcriterium overschreden maar in 2024 naar verwachting niet meer het vaststellen van een buitensporig tekort niet nodig is.
- Het advies is daarom om in de ambtelijke voorportalen van de Ecofinraad steun uit te spreken voor de bevindingen van de Commissie en om aan het parlement kenbaar te maken dat Nederland in de ogen van het kabinet in kan instemmen met voorstellen van de Commissie aan de Raad om voor de genoemde 7 lidstaten vast te stellen dat sprake is van een buitensporig tekort.
- De tabel in annex 2 biedt een overzicht van het onderzoek van de Commissie per lidstaat.
- Voor Roemenië heeft de Raad in 2020 reeds vastgesteld dat sprake is van een buitensporig tekort. In 2022 heeft de Raad aanbevolen aan Roemenië om het buitensporig tekort uiterlijk in 2024 te corrigeren. De Commissie concludeert dat Roemenië onvoldoende actie hiertoe heeft ondernomen. Om die reden stelt de Commissie aan de Raad voor om voor Roemenië vast te stellen dat geen effectief gevolg is gegeven aan de aanbeveling om een eind te maken aan het buitensporig tekort. Het advies is om dit voorstel van de Commissie te steunen.

Proces EDPs

- Op 19 juni 2024 heeft de Commissie haar onderzoek naar de aanwezigheid van buitensporige tekorten in lidstaten gepubliceerd. Het EFC zal hierover een opinie uitbrengen.
- Voorts is het aan de Commissie om definitief te beoordelen of in hun ogen sprake is van een buitensporig tekort en in dat geval aan de Raad voor te stellen om te besluiten dat sprake is van een buitensporig tekort.
- De Ecofinraad besluit op 16 juli over deze voorstellen van de Commissie aan de Raad voor het vaststellen van buitensporige tekorten in lidstaten.
- In het najaar doet de Commissie een voorstel voor Raadsaanbevelingen voor de correctie van buitensporige tekorten in lidstaten. Deze aanbevelingen worden doorgaans gelijk met het vaststellen van buitensporig tekort gedaan. Maar om consistentie te waarborgen met de meerjarenplannen die lidstaten in het najaar in het kader van het herziene SGP indienen wordt dit nu uitgesteld.
- In het najaar krijgen alle lidstaten in het kader van de preventieve arm een Raadsaanbeveling voor een meerjarig uitgavenpad die het tekort onder de 3% moet brengen/houden en de schuld onder de 60% moet houden of op een

geloofwaardig neerwaarts pad moet brengen. Voor de lidstaten in een buitensporigtekortprocedure, moet het uitgavenpad consistent zijn met het correctief uitgavenpad dat uit de buitensporigtekortprocedure volgt.

Lentepakket

- Het Europees Semester is het jaarlijkse proces waarin EU-lidstaten hun economisch, arbeidsmarkt- en begrotingsbeleid coördineren. Het tijdschema van het semester volgt een terugkerende cyclus bestaande uit het lentepakket (medio mei) en herfstpakket (medio november).
- Het lentepakket bestaat uit (1) een horizontale mededeling over de Europese economie, (2) landenrapporten voor elke lidstaat, (3) Commissievoorstel voor landspecifieke aanbevelingen van de Raad, (4) toezichtrapportages voor post-programma landen, (5) de vaststelling van macro-economische imbalansen in het kader van de Macro-economische onevenwichtigheden procedure, (6) een omnibusrapport krachtens artikel 126, lid 3, van het Verdrag over de beoordeling van de tekort- en schuldcriteria in het kader van het Stabiliteits- en groeipact.
- Met name punten drie en zes vragen aandacht gelet op de besluitvorming in de Ecofinraad van 16 juli.

Communicatie

Indien akkoord met beslispoint 3 wordt het parlement middels de geannoteerde agenda op de hoogte gebracht van bovengenoemde onderwerpen.

Politiek/bestuurlijke context

Binnenkort zal een nieuw kabinet aantreden. Op 19 juni zijn de relevante stukken door de Commissie gepubliceerd. Op basis van deze stukken en op basis van later nog te verschijnen voorstellen voor Raadsbesluiten ten aanzien van buitensporige tekorten vindt in de Ecofinraad van 16 juli besluitvorming plaats. Deze tijdslijnen overlappen waarschijnlijk twee kabinetten. Met de huidige planning voor het volgende kabinet informeert het demissionaire kabinet het parlement nog over de inzet in de Raad terwijl het volgende kabinet hierover het debat met het parlement voert en Nederland in de Raad vertegenwoordigt.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

	Generiek of specifiek NL?	Terugkerend of nieuw?
CSRs 1: Begrotings- & fiscaal beleid		
Beperk de groei van de netto-uitgaven in 2025 met een tempo dat consistent is met het begrotingstekort duurzaam onder de 3%-waarde houden en het op middellange termijn op een prudent niveau houden van de overheidsschuld.	Generiek	Nieuw
Stem de belastingen op verschillende soorten inkomsten uit vermogen beter op elkaar af, onder andere, om de bevoordeling van schuld van huishoudens te verminderen.	Specifiek	Nieuw
Neem belemmeringen voor de bouw van nieuwe woningen weg en waarborg de betaalbaarheid en beschikbaarheid van woningen op de particuliere huurmarkt.	Specifiek	Terugkerend
Adresseer de verwachte stijging van leeftijdsgelateerde uitgaven, door het systeem van langdurige zorg kosteneffectiever te maken.	Specifiek	Nieuw
CSRs 2: Implementatie HVP & cohesieprogramma's		
"Versnel de implementatie van het herstel- en veerkrachtplan aanzienlijk, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, en zorg ervoor dat de hervormingen en investeringen tegen augustus 2026 voltooid zijn.	Generiek	Terugkerend
Versnel de implementatie van de uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's. In de context van hun tussentijdse evaluatie, blijf concentreren op de overeengekomen prioriteiten <i>en het testen en vinden van oplossingen bevorderen om de congestie van het elektriciteitsnet te helpen verminderen</i> , waarbij de mogelijkheden van het 'Strategische technologieën voor Europa platform'-initiatief om het concurrentievermogen te verbeteren, in overweging worden genomen.	Generiek (cursief specifiek)	Nieuw
CSRs 3: Arbeidsmarkt & onderwijs		
Neem maatregelen om de prikkels voor het gebruik van flexibele en tijdelijke contracten te verminderen	Specifiek	Terugkerend
Adresseer structurele en sectorspecifieke tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden, onder meer door onderbenut arbeidspotentieel aan te boren en door mobiliteit naar hoogproductieve sectoren en sectoren die verband houden met maatschappelijke uitdagingen aan te moedigen.	Specifiek	Terugkerend
Verbeter basisvaardigheden, onder andere door het lerarentekorten aan te pakken en achterstandsscholen op maat te ondersteunen."	Specifiek	Nieuw
CSRs 4: Concurrentievermogen, energietransitie & duurzaamheid		
"Verbeter de randvoorwaarden om investeringen in elektriciteitstransmissie- en distributienetwerken te stimuleren, met name om het gebruik van hernieuwbare energiebronnen te versnellen en het concurrentievermogen te verbeteren.	Specifiek	Terugkerend
Verricht verdere inspanningen voor duurzame landbouw	Specifiek	Terugkerend

Lidstaat	Tekort en schuld (% bbp)			Overschrijding tekortcriterium	Relevante factoren	Oordeel Commissie: voorstel voor Raadsbesluit voor vaststellen buitensporig tekort (artikel 126(6) VWEU)?
	2023 ¹	2024 ²	2025 ³			
België	• -4,4 • 105,2	• -4,4 • 105,0	• -4,7 • 106,6	• Niet beperkt • Niet tijdelijk • Niet uitzonderlijk	N.v.t.*	Ja, tekortcriterium duidelijk overschreden, relevante factoren kunnen niet worden meegewogen.
Tsjechië	• -3,7 • 44,5	• -2,4 • 45,2	• -1,9 • 45,5	• Niet beperkt • Tijdelijk • Niet uitzonderlijk	• Overheidsinvesteringen hoger dan begrotingstekort • Toename defensie-investeringen	Nee, tekortcriterium is tijdelijk overschreden en relevante factoren per saldo verzachtend.
Spanje	• -3,6 • 107,7	• -3,0 • 105,5	• -2,8 • 104,8	• Niet beperkt • Tijdelijk • Niet uitzonderlijk	N.v.t.*	Nee, tekortcriterium is tijdelijk overschreden.
Estland	• -3,4 • 19,6	• -3,4 • 21,4	• -4,3 • 24,6	• Beperkt • Niet tijdelijk • Uitzonderlijk	• Overheidsinvesteringen hoger dan begrotingstekort • Toename defensie-investeringen • Budgettaire impact van economische krimp met 3% in 2023 • Medium schuldhoudbaarheidsrisico's middellange termijn	Nee, tekortcriterium beperkt en onder uitzonderlijke omstandigheden overschreden, relevante factoren per saldo verzwarend.
Frankrijk	• -5,5 • 110,6	• -5,3 • 112,4	• -5,0 • 113,8	• Niet beperkt • Niet tijdelijk • Niet uitzonderlijk	N.v.t.*	Ja, tekortcriterium duidelijk overschreden, relevante factoren kunnen niet worden meegewogen.
Italië	• -7,4 • 137,3	• -4,4 • 138,6	• -4,7 • 141,7	• Niet beperkt • Niet tijdelijk • Niet uitzonderlijk	N.v.t.*	Ja, tekortcriterium duidelijk overschreden, relevante factoren kunnen niet worden meegewogen.
Hongarije	• -6,7 • 73,5	• -5,4 • 74,3	• -4,5 • 73,8	• Niet beperkt • Niet tijdelijk • Niet uitzonderlijk	N.v.t.*	Ja, tekortcriterium duidelijk overschreden, relevante factoren kunnen niet worden meegewogen.
Malta	• -4,9 • 50,4	• -4,3 • 52,0	• -3,9 • 52,6	• Niet beperkt • Niet tijdelijk • Niet uitzonderlijk	• Overheidsinvesteringen lager dan begrotingstekort • Medium schuldhoudbaarheidsrisico's middellange termijn • Zelf aangedragen: kosten gerelateerd aan de herstructurering van de nationale luchtvaartmaatschappij in 2023: 0,7% bbp	Ja, tekortcriterium duidelijk overschreden en relevante factoren geen aanleiding voor ander oordeel .

¹ Eurostat

² Lenteraming Europese Commissie

³ Lenteraming Europese Commissie

Polen	-5,1 49,6	-5,4 53,7	-4,6 57,7	<ul style="list-style-type: none"> Niet beperkt Niet tijdelijk Niet uitzonderlijk 	<ul style="list-style-type: none"> Toename defensie-investeringen Hoog houdbaarheidsrisico overheidsschuld middellange termijn Zelf aangedragen: versterking Oostelijke grens: 0,3% Zelf aangedragen: buitengewone steun voor boeren: 0,4% 	Ja, tekortcriterium duidelijk overschreden en relevante factoren onvoldoende aanleiding voor ander oordeel.
Slovenië	-2,5 69,2	-2,8 68,1	-2,2 66,4	<ul style="list-style-type: none"> Beperkt Tijdelijk Niet uitzonderlijk 	<ul style="list-style-type: none"> Overheidsinvesteringen hoger dan begrotingstekort Toename defensie-investeringen Zelf aangedragen: budgettaire gevolgen overstromingen: 1,7% bbp in 2024 	Nee, tekortcriterium beperkt en tijdelijk overschreden, relevant factoren per saldo verzachtend.
Slowakije	-4,9 56,0	-5,9 58,5	-5,4 59,9	<ul style="list-style-type: none"> Niet beperkt Niet tijdelijk Niet uitzonderlijk 	<ul style="list-style-type: none"> Overheidsinvesteringen lager dan begrotingstekort Hoog houdbaarheidsrisico overheidsschuld op middellange termijn Zelf aangedragen: stijgende rentelasten 	Ja, tekortcriterium duidelijk overschreden, relevante factoren per saldo verzwarend.
Finland	-2,7 75,8	-3,4 80,5	-2,8 82,4	<ul style="list-style-type: none"> Beperkt Tijdelijk Niet uitzonderlijk 	<ul style="list-style-type: none"> Overheidsinvesteringen hoger dan begrotingstekort Hoog schuldhoudbaarheidsrisico overheidsschuld op middellange termijn Toename defensie-investeringen 	Nee, tekortcriterium wordt beperkt en tijdelijk overschreden, relevante factoren onvoldoende aanleiding voor ander oordeel.

* Doordat de schuld groter is dan 60% en de overschrijding van de 3% tekortnorm niet tijdelijk en beperkt is kunnen relevante factoren niet worden meegewogen door de Commissie en de Raad bij het besluit over het bestaan van een buitensporig tekort.

CSRs 1: Begrotings- & fiscaal beleid

Andere lidstaten worden in deze categorie aanbevolen om onder andere hun investeringen te verhogen (Duitsland), kwantitatieve doelen op te nemen voor uitgavenbesparingen in het begrotingsproces (Frankrijk) en het belastingstelsel te hervormen om groei meer te ondersteunen (Italië).

CSRs 2: Implementatie HVP & cohesieprogramma's

Andere lidstaten worden in deze categorie aanbevolen om onder andere de implementatie van het herstel- en veerkrachtplan ofwel aanzienlijk te versnellen (Duitsland) of te continueren (Frankrijk). Anderen worden opgeroepen om de administratieve capaciteit voor het beheren van EU-fondsen te vergroten (Italië).

CSRs 3: Arbeidsmarkt & onderwijs

Andere lidstaten worden in deze categorie onder andere aanbevolen om het tekort aan geschoolde werknemers aanpakken, met name door de basis- en digitale vaardigheden te verbeteren (Duitsland), de prestaties en rechtvaardigheid van het onderwijssysteem te verbeteren (Frankrijk) en negatieve demografische trends te mitigeren door hoogopgeleide arbeidskrachten aan te trekken en te behouden en arbeidsmarkt uitdagingen te adresseren (Italië).

CSRs 4: Concurrentievermogen, energietransitie & duurzaamheid

Andere lidstaten worden in deze categorie onder andere aanbevolen om de decarbonisatie van de transportsector te versnellen, door het spoornetwerk te vernieuwen (Duitsland). De R&D-intensiteit van de private sector te versterken, door subsidies beter te richten (Frankrijk) en restricties voor concurrentie in voornamelijk de retail sector, gereguleerde beroepen en spoorwegen, weg te nemen (Italië).
